

HENNY THIJSSING-BOER

Stem uit het verleden



GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

Na een snelle blik op de klok keek Saskia Linthorst haar man aan en zei plagend: 'Het is halftien, bedtijd, Olav!'

Hij ging er in volle ernst op in. 'Je hebt gelijk, ik heb morgen vroege dienst, het is voor mij inderdaad tijd om onder de wol te kruipen. Als ik vroeger had geweten dat de wisselende diensten me op latere leeftijd wat zwaar zouden gaan vallen, betwijfel ik of ik treinconducteur was geworden. Maar ja, omkijken heeft geen nut, ik zal mijn schouders eronder moeten blijven zetten.' Hierna stond hij resoluut op, gaf zijn vrouw een nachtzoen en streek in het voorbijgaan zijn dochter Andra liefdevol over haar honingblonde haren. Olav had het vertrek nauwelijks verlaten toen Andra haar blauwe ogen vragend opsloeg naar haar moeder. 'Ik kreeg de indruk dat pap een hekel aan zijn werk begint te krijgen. Ik hoop dat ik me vergis, want hij is pas zevenenveertig, het duurt nog even voordat hij met pensioen kan gaan!'

Saskia stelde haar dochter gerust. 'Pap heeft de hele week vroege diensten moeten draaien en dat betekent dat hij niet één avond lekker languit voor de televisie heeft kunnen zitten.'

Er waren van de week een aantal voetbalwedstrijden die hij node heeft moeten missen en dat heeft zijn humeur geen goed gedaan. Wat hij daarnet zei, was niet veel meer dan zelfbeklag en hem kennende weet ik dat hij daar nu alweer spijt van heeft. Hij doet zijn werk normaal gesproken met plezier, dat zal volgende week weer blijken als hij een voor hem prettiger werkrooster krijgt.'

'O, nou ja, gelukkig dan maar voor hem,' oordeelde Andra. Ze geeuwde achter haar hand, terwijl ze verder praatte: 'Ik denk dat ik het vanavond ook niet laat maak. Morgen is het vrijdag, mijn laatste werkdag van de week, dan staat het weekeinde voor de deur en daar verheug ik me op! Heb ik al gezegd, mam, dat ik morgen na mijn werk meteen naar Vera ga en dat ik pas maandagavond weer thuiskom?'

Daarop zei Saskia met een verongelijkt gezicht: 'Nee, dat had je me niet verteld, maar ik hoor er niet van op. Je bent de laatste tijd meer bij je vriendin dan bij ons thuis, het zou me al niet meer verbazen als je besloot voorgoed bij haar in te trekken. Wat let je...'

Andra staarde haar moeder stomverbaasd aan. 'Wat doe je nou opeens raar! Je kijkt alsof ik ik-weet-niet-wat op mijn geweten heb en je

stem klonk behoorlijk pinnig. Wat is er plotse-
ling met je aan de hand? Ik ben me van geen
kwaad bewust, hoor!’

‘Nee, jij vlindert onbekommerd door je le-
ventje zonder aan ons te denken. Ik heb maar
één dochter. Snap je dan niet dat ik je graag
thuis heb? Het is begin januari, de feestdagen
van december behoren alweer tot het ver-
leden. Maar je mag wel weten dat ik er nog
vaak op terugkijk. En zeker niet met plezier,
want de kerstdagen waren zonder jou verre
van leuk en dat geldt ook voor oudejaarsavond
en nieuwjaarsdag. Het zit me gewoon dwars
dat Vera Dexter bij jou vóór ons gaat.’ Saskia
had haar zegje gezegd en sloot haar mond. Het
ontging haar dat die van Andra van louter on-
geloof openviel. Haar stem klonk aangedaan
toen ze tegen haar moeder zei: ‘Hier schrik ik
van, dit had ik van jou niet verwacht, mam...!
Je weet dat Vera het momenteel erg moeilijk
heeft. Snap je dan niet dat ik er voor haar moet
en wil zijn? Vera heeft in een tijdsbestek van
ruim een jaar, allebei haar ouders verloren; dat
is niet niks, hoor mam! Haar vader overleed na
een afschuwelijke lijdensweg aan slokdarm-
kanker, zoals je weet, haar moeder overleed
nog maar drie maanden geleden in haar slaap

aan een hartstilstand. Het mag dan een zachte dood zijn die velen zich zullen wensen, zoals vaak wordt beweerd, maar Vera kan haar moeder niet missen. Ze heeft verdriet en dat probeer ik voor haar te verzachten door zo veel mogelijk bij haar te zijn. Toe mam, waarom begrijp je dat nou niet...?’

Saskia keek nog steeds verongelijkt. ‘Vera weet dat de deur van ons huis voor haar wagenwijd openstaat. Ze had de kerstdagen bij ons kunnen doorbrengen, evenals oud en nieuw. Ik heb haar voor die dagen zelfs uitgenodigd, maar ze reageerde er niet op. Moet ik daar begrip voor opbrengen dan?’

‘Je had in ieder geval even verder moeten kijken dan je neus lang is. Sorry, mam, dat ik zo tegen je praat, maar het is gewoon zo. Ik was erbij toen jij Vera uitnodigde en zo hoorde ik ook dat je er meteen achteraan zei dat het huis gezellig vol zou zijn met vrienden en bekenden. Nou, en daar schrok Vera van terug, waardoor ze je uitnodiging niet kon aannemen. Vera heeft mij gezegd hoe erg ze dat voor jou vond, maar ik heb haar gerustgesteld. Omdat ik begreep dat een mens als zij, met ontzettend veel stil verdriet in zich, al die vrolijk pratende en lachende mensen niet om zich heen kan

verdragen. Jij kent Vera toch, je weet hoe gevoelig van aard zij is. Mam, waarom zeg je nou niets...?' liet ze er zacht op volgen toen Saskia naar haar smaak te lang bleef zwijgen.

Nu keerde Saskia haar gezicht naar haar dochter en beschaamd bekende ze: 'Je hebt me de ogen geopend, lieverd. Ik zie het tafereel dat jij schetste, nu opeens voor me en voel hoe Vera zich tussen ons gevoeld zou hebben. Een jong mensenkind, eenzaam tussen velen, met een hart vol verdriet om hen die ze niet missen kan. Neem me niet kwalijk dat ik me gedroeg als een egoïstische moeder...'

'Je hoeft je er niet voor te verontschuldigen dat je veel om me geeft, want daar ben ik alleen maar blij mee. Ik houd ook ontzettend veel van jou en van pap, maar zeker niet minder van Vera. Ze is mijn hartsvriendin; we gaan al zo verschrikkelijk lang met elkaar om dat het soms net is alsof we met elkaar vergroeid zijn. Ik weet niet hoe ik het precies moet uitdrukken; het is gewoon heel intens. We deden en doen altijd alles samen. Na de havo hadden we allebei schoon genoeg van het naar school gaan; we wilden werken, een maandsalaris verdienen. En in ons geval kon het haast niet uitblijven dat we, als afgesproken, allebei een leu-

ke kantoorbaan vonden. Vera werkt nog altijd met veel plezier op het uitzendbureau waar ze destijds begon en ik kan me niet voorstellen dat ik niet meer op ‘mijn’ belastingadvieskantoor zou werken. Vera en ik, we kunnen gewoon niet zonder elkaar,’ besloot Andra.

‘Ja, lieverdje, dat weet ik als geen ander. Ik schaam me dan ook dat ik dat door louter zelfzucht vergat. Jullie kennen elkaar inderdaad al lang, al van af de tijd dat jullie als kleine hummeltjes voor het eerst naar school gingen en op die dag meteen al vriendinnetjes werden. Maar ver daarvóór kende ik Vera al als baby. Ik herinner me nog goed dat ik haar moeder, Riet Dexter, op een keer in het park trof en met haar aan de praat raakte. Riet en ik, we liepen toentertijd allebei achter een kinderwagen trots te wezen op onze baby’s. Het was voor het eerst dat we elkaar zagen, Riet vertelde me dat zij en haar man nog maar een paar weken in Groningen woonden. Daarvoor hadden ze in Rotterdam gewoond, waar ze allebei geboren en getogen waren. Vanwege minder prettige omstandigheden, die ze tegen mij niet verder uitdiepte, waren zij en haar man Sjoerd tot het besluit gekomen ergens helemaal opnieuw te beginnen. Sjoerd was in Rotterdam leraar aan

een basisschool en toen hij een vaste aanstelling kon krijgen op een dorpsschool in de provincie Groningen, ver weg dus van Rotterdam, greep hij deze voor hem unieke kans met beide handen aan. Het kleine, knusse dorpje lag onder de rook van de stad, maar ze besloten niet in het dorpje, maar in de stad te gaan wonen. Ze waren gewend aan het stadsleven en dus kochten ze destijds het huis bij ons in de buurt, waar Vera helaas alleen in achter zou blijven. Maar dat konden die mensen toen gelukkig nog niet bevroeden. Ik vond Riet Dexter van meet af aan een aardig mens, maar ik verbaasde me er wel over dat zij op haar leeftijd nog achter de kinderwagen liep!’ Hier viel Andra haar moeder in de rede. ‘Wat jij nu allemaal, in gedachten verzonken lijkt het net, zit op te dreunen, is voor mij geen nieuws mam! Ik was van kleins af aan bij Vera’s ouders kind aan huis en toen ik er de leeftijd voor had, is hun voorgeschiedenis mij door zowel mevrouw Dexter als Vera zelf verteld. Ik weet dus waar jij je toentertijd over verbaasde: mevrouw Dexter was destijds inderdaad geen jong moedertje! Zij was maar liefst vierenveertig toen ze Vera kreeg, haar man nog een paar jaar ouder. Vergeleken bij de meeste andere kinderen heeft Vera altijd oude

ouders gehad, maar dat heeft ze zelf niet zo ervaren, zegt ze. Vera kijkt terug op een fijne jeugd, op ouders die haar met zorg en liefde hebben omringd. Mevrouw Dexter noemde Vera graag ‘mijn kleine wonder’ en als ze dat zei, verscheen er een heel aparte blik in haar ogen.’

‘Bij die uitspraak van haar kan ik me wel iets voorstellen,’ zei Saskia bedachtzaam. ‘Je hoort het wel vaker dat een vrouw op latere leeftijd zwanger raakt terwijl ze in de veronderstelling leeft dat ze volop in de overgang zit. Bij Riet Dexter lagen de zaken echter iets anders. Zij was maar liefst vierenveertig toen ze zwanger werd van – nota bene haar eerste kind! Ze heeft er niet met mij over gesproken; ik neem gewoon aan dat zij niet beter wist dan dat ze onvruchtbaar was. Het moet een schok voor die vrouw zijn geweest om te mogen ervaren dat ze toch nog moeder zou worden. Dat ze dankbaar en blij met haar kindje was, kon je merken aan de manier waarop ze met haar baby omging. Het kindje was meer dan welkom in het schoolmeestersgezinnetje en dát is het belangrijkste. Zullen wij onszelf op een wijntje trakteren of wil je liever naar bed?’

‘Nee, in tegenstelling tot eerder op de avond

heb ik nu totaal geen slaap meer. Ik vind het heerlijk om zo ongestoord met jou te zitten kletsen; daar kwam de laatste tijd niet veel meer van. En ik moet je bij voorbaat waarschuwen,' zei ze ondeugend lachend, 'dat dit in de toekomst ook niet dagelijks zal voorkomen. Want soms, mam, moet Vera vóór jou gaan, maar daar heb jij nu gelukkig alle begrip voor.'

'Ja, ik kan mijn gezonde verstand gelukkig weer voorop laten gaan. Ik hoop innig dat Vera over een bepaalde tijd haar verdriet om haar ouders een plekje zal weten te geven, zodat ze weer aan zichzelf zal kunnen toekomen. Net als jou gun ik Vera al het geluk van de wereld.'

Saskia stond op en terwijl zij de glazen en de fles wijn tevoorschijn haalde, bedacht Andra dat Vera en zij dat wat voor hen het geluk van de wereld betekende, al aan het omarmen waren. Daar wist mam nog niets van en daar moest maar liever zo snel mogelijk verandering in komen, besloot ze. Saskia had haar plaats nauwelijks weer ingenomen toen Andra zei: 'Zal ik je eens een heel leuk nieuwtje vertellen, mam...?'

Aan de lichte blos op Andra's wangen en de warme gloed in haar ogen wist Saskia onmid-